

UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD
ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE UMANISTE ȘI SOCIALE
DOMENIUL DE DOCTORAT: TEOLOGIE
PROGRAMUL DE DOCTORAT „TEOLOGIE
EVANGHELICĂ”

TEZĂ DE DOCTORAT

REZUMAT (RO)

COORDONATOR ȘTIINȚIFIC:

Prof. univ. dr. habil. Rotaru Ioan-Gheorghe

DOCTORAND:

Măcelaru Ligia-Mariana

Arad
2024

UNIVERSITATEA „AUREL VLAICU” DIN ARAD
ȘCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ
FACULTATEA DE ȘTIINȚE UMANISTE ȘI SOCIALE
DOMENIUL DE DOCTORAT: TEOLOGIE
PROGRAMUL DE DOCTORAT „TEOLOGIE
EVANGHELICĂ”

**CREAT DUPĂ CHIPUL ȘI
ASEMĂNAREA LUI DUMNEZEU
Către o teologie a dizabilității**

SCHIȚA TEZEI

Introducere

Capitolul 1: Dizabilitatea în istoria creștină

Capitolul 2: Dizabilitatea în teologia contemporană

Capitolul 3: Perspectiva biblică asupra dizabilității

Capitolul 4: Către o teologie a dizabilității

Concluzii

Bibliografie

Apendix: Asociația pentru capacitatea abilităților speciale
(ACAS)

REZUMAT

Teza intitulată „Creat după chipul și asemănarea lui Dumnezeu: Către o teologie a dizabilității” explorează legătura dintre teologia, spiritualitatea și practica creștină pe de-o parte și experiența dizabilității pe de altă parte. Preocuparea de bază de la care pornește cercetarea privește modul în care Biserica și comunitatea creștină pot îmbrățișa și valoriza persoanele cu dizabilități printr-o abordare teologică incluzivă, bazată pe demnitate, egalitate și compasiune. Lucrarea analizează dizabilitatea în diferite contexte teologice și culturale, pornind de la o viziune istorică asupra dizabilității în gândirea creștină și trecând prin perspectivele teologice contemporane asupra dizabilității. Scopul tezei este de a propune un cadru teologic și hermeneutic pentru înțelegerea dizabilității care să conducă la o perspectivă holistică, incluzivă, pozitivă. O perspectivă în care persoanele cu dizabilități sunt privite ca expresii valoroase ale diversității creației lui Dumnezeu, sunt incluse în înțelegerea holistică a conceptului de *imago Dei*, iar dizabilitatea este înțeleasă nu ca o limitare, ci ca un aspect intrinsec al identității umane.

Direcția centrală a tezei, deci, este elaborarea unei teologii a dizabilității care să fie bine fundamentată în tradiția creștină, dar adaptată provocărilor și sensibilităților contemporane. Pornind de la recunoașterea valorii intrinseci a fiecărui individ, inclusiv a persoanelor cu dizabilități, lucrarea explorează ideea că dizabilitatea nu este doar o condiție medicală sau o limitare fizică, ci o componentă complexă a condiției umane. Scopul este de a integra o perspectivă teologică holistică, în care persoanele cu dizabilități sunt recunoscute și valorizate în comunitățile religioase și în

societate. Dizabilitatea este privită, aşadar, ca o relație complexă între condiția medicală și contextul social și cultural în care individul trăiește. Factorii care contribuie la această relație includ atitudinile comunității, accesibilitatea resurselor și sprijinul fiziologic, spiritual, social și emoțional oferit persoanei cu dizabilități. Lucrarea subliniază că o teologie creștină despre dizabilitate trebuie să includă aceste elemente, transformând astfel atitudinile colective față de cei marginalizați.

Lucrarea este structurată în patru capitole majore, încadrate de Introducere și Concluzie. Totodată, lucrarea conține un studiu de caz în care autoarea prezintă la nivel practic ce presupune aplicarea viziunii teologice asupra dizabilității în contextul contemporan.

Pornind de la o discuție despre evoluția percepției asupra dizabilității în societate, în **Introducere** se discută necesitatea cercetării și reflecției asupra dizabilității din perspectivă teologică. Scopul principal al acestei lucrări este identificat ca fiind dezvoltarea unei teologii a dizabilității care să valorifice demnitatea fiecărui individ și să influențeze modul în care Biserica și comunitatea se raportează la persoanele cu dizabilități. O astfel de teologie se justifică în contextul contemporan, deoarece aduce o perspectivă unică în dialogul despre drepturile și demnitatea persoanelor cu dizabilități. Dacă la nivel cultural și politic se subliniază necesitatea de a combate marginalizarea și de a promova o societate incluzivă și justă, cu atât mai mult aceste aspecte trebuie adresate din punct de vedere teologic. Astfel, discuția teologică asupra dizabilității adresează întrebări precum: Care este relația dintre teologie și experiența dizabilității? Cum este influențată perspectiva asupra dizabilității de gândirea

teologică? Cum este influențată gândirea teologică de dizabilitate? Poate teologia dizabilității să provoace o atitudine de incluziune activă, asigurându-se că toți membrii societății sunt valorizați și sprijiniți în mod egal? Care sunt practicile și structurile necesare adresării dizabilității astfel încât comunitățile creștine (și nu numai) să devină spații în care persoanele cu dizabilități să participe în mod autentic la viața comunității?

Fără îndoială, astfel de întrebări, și altele ca acestea, sunt necesare și justifică lucrarea de față. Metodologic însă, nu toate întrebările care se ridică pot fi abordate într-o lucrare științifică. De aceea, obiectivul tezei de față este să dezvolte un cadru (teologic) care promovează incluziunea și demnitatea persoanelor cu dizabilități, explorând dimensiunile biblice, istorice și teologice ale acestui subiect. Metodologia tezei este deci interdisciplinară, combinând perspective istorice, teologice și exegetice și plasând discuția, cel puțin în modul în care sunt explorate posibilități de aplicare practică a valorilor promovate teologic, în contextul social și cultural contemporan.

În acest context, lucrarea analizează:

1. Învățătura și atitudinile față de dizabilitate în istoria creștină.
2. Percepția asupra dizabilității în teologia contemporană.
3. Reprezentarea dizabilității și adresarea ei în textele biblice.
4. Contururile unei teologii a dizabilității în context contemporan.

Capitolul 1 examinează percepții și practici vizavi de dizabilitate pe baza unei incursiuni în istoria și gândirea creștină, începând de la perioada patristică (de la teologi precum Augustin și Toma de Aquino), trecând prin perioada medievală, apoi prin perioada reformei (de ex. Luther și Calvin) și până la teologi prominenți ai perioadei moderne, precum Dietrich Bonhoeffer și Karl Barth.

Capitolul acesta arată că într-un context social și cultural în care dizabilitatea era privită printr-o prismă negativă, asociată adesea cu pedeapsa divină, iar valoarea individului era determinată în mare parte de capacitatea sa de a contribui la binele colectiv, creștinismul are o abordare diferită. Inspirându-se din învățăturile lui Hristos, teologii creștini au subliniat demnitatea fiecărui individ, indiferent de starea sa fizică, făcând astfel din îngrijirea și respectul față de persoanele cu dizabilități o obligație morală și spirituală.

Capitolul 2 explorează modul în care teologia contemporană adresează experiența dizabilității, promovând incluziunea și subliniind valoarea intrinsecă a fiecărui individ. Unii teologi contemporani susțin că dizabilitatea este inclusă în planul divin și poate fi o expresie a voinței lui Dumnezeu. Alții discută dizabilitatea ca o provocare pentru comunitatea creștină de a crea un mediu de sprijin și acceptare. În această viziune, dizabilitatea este înțeleasă nu ca o „deficiență” ce trebuie corectată, ci ca o oportunitate de a dezvolta relații de solidaritate și înțelegere reciprocă. Teologi precum Thomas Reynolds și Amos Yong susțin o „teologie a incluziunii radicale”, în care fiecare membru al comunității este esențial, indiferent de abilitățile sale.

Studiile teologice discutate se poziționează în general critic vizavi de modele de abordare a dizabilității în care

accentul cade în mod exclusiv pe vindecare și reabilitare. În loc de a considera dizabilitatea un „defect” al corpului, aceste studii promovează o viziune a dizabilității ca parte a identității umane, care îmbogățește comunitatea și aduce perspective unice.

În **Capitolul 3** discuția se îndreaptă către analiza exegetică a mai multor referințe biblice cu privire la dizabilitate, reinterpretând textele discutate prin prisma unei teologii incluzive, holistice. Capitolul analizează modul în care dizabilitatea este abordată atât în Vechiul, cât și în Noul Testament. Chiar dacă, în Vechiul Testament, întâlnim pasaje în care dizabilitatea este privită ca o consecință a păcatului sau o imperfecțiune, perspectiva general prezentată are la bază exemple care dovedesc faptul că Dumnezeu acceptă și integrează persoanele cu dizabilități. De exemplu, în Exodul 4:11, Dumnezeu îi spune lui Moise că El este creatorul corpului uman, cu dizabilitățile lui, sugerând astfel că acestea fac parte din planul divin.

În Noul Testament, dizabilitatea este asociată de multe ori cu vindecările miraculoase ale lui Isus. Aceste vindecări demonstrează puterea și compasiunea divină, dar au și o semnificație mai profundă: ele simbolizează restaurarea și reintegrarea persoanelor marginalizate în comunitatea socială și spirituală. De exemplu, în vindecarea orbului din naștere (Ioan 9:1-7) și vindecarea ologului (Marcu 2:1-12) observăm că Isus nu numai că restaurează fizic, ci totodată observăm că ridică persoana marginalizată, redându-i demnitate și statut social.

Astfel, în ton cu studii exegetice care adresează dizabilitatea, teza propune o lectură a textelor biblice care recunoaște valoarea și unicitatea persoanelor cu dizabilități în

planul lui Dumnezeu, văzându-le ca pe niște exemple ale diversității și complexității creației divine, pe deplin purtători a *Imago Dei*.

În final, **Capitolul 4** propune o teologie a dizabilității bazată pe incluziune și respect pentru demnitatea fiecărei persoane. Pornind de la conceptul biblic al omului creat după chipul lui Dumnezeu – *Imago Dei* – lucrarea subliniază necesitatea unei abordări holistice care îmbrățișează toate particularitățile unei persoane, inclusiv dizabilitățile sale. Teologia propusă respinge ideea de caritate pasivă, încurajând în schimb o relație de parteneriat între comunitatea creștină și persoanele cu dizabilități, facilitând astfel transformarea comunităților creștine în spații caracterizate de solidaritate și participare autentică pentru toți credincioșii. Această teologie a dizabilității invită comunitățile creștine să devină modele de dreptate socială, promovând o cultură a demnității și a incluziunii, care reflectă cu adevărat iubirea și compasiunea lui Dumnezeu. Astfel, teologia dizabilității promovată în această teză subliniază importanța echității, accesibilității și respectului pentru drepturile fundamentale ale fiecărei persoane. Lucrarea argumentează că Biserica are o responsabilitate morală de a dezvolta structuri și practici care să sprijine integrarea persoanelor cu dizabilități, asigurându-se că acestea se simt valorificate și incluse în comunitate. Prin această abordare, Biserica nu este doar un furnizor de sprijin la nivel fizic, ci devine un spațiu de creștere spirituală, unde fiecare persoană contribuie la dezvoltarea binelui comun. Aceasta implică o schimbare de perspectivă, de la a vedea dizabilitatea ca o povară la a o considera o parte esențială a diversității umane și a experienței creștine.

În **Concluzie**, se arată că o teologie a dizabilității trebuie să fie incluzivă, să accentueze dreptatea și echitatea, și să afirme demnitatea tuturor. Acestea, prin promovarea valorilor creștine fundamentale de iubire, compasiune și respect pentru fiecare persoană. Această teologie oferă o viziune alternativă asupra dizabilității, care transcende limitele unei abordări pur medicale și promovează incluziunea și respectul pentru diversitatea umană.

Concluzia subliniază că o abordare teologică incluzivă față de dizabilitate poate contribui nu doar la îmbunătățirea calității vieții persoanelor cu dizabilități, ci și la întărirea comunității creștine în ansamblu. Prin cultivarea unor relații de solidaritate, sprijin și respect reciproc, Biserica poate deveni un model de incluziune și demnitate pentru întreaga societate.

În final, se încurajează dezvoltarea continuă a cercetărilor în teologia dizabilității, având în vedere diversitatea contextelor culturale și religioase și provocările globale actuale. Această cercetare oferă noi perspective și resurse pentru a aborda problemele complexe legate de dizabilitate, susținând astfel o viziune a umanității care reflectă caracterul iubitor și drept al lui Dumnezeu.

În **Appendix**, autoarea descrie activitatea Asociației pentru Capacitatea Abilităților Speciale (ACAS), o organizație implicată de mai multe decenii în asistarea persoanelor cu dizabilități, arătând modul în care promovarea unei viziuni biblice holistice asupra identității umane și a rolului comunităților creștine în societate poate rezulta în practici transformatoare, atât pentru persoanele asistate cât și pentru persoanele și comunitățile care, prin implicare, devin mai conștiente de ceea ce înseamnă mutualitate, dragoste,

bunăstare umană și bine comun – toate elemente constitutive ale perspectivei promovate în această lucrare.